

Durmuş Hocaoğlu

Dersimiz Milliyetçilik: XXV

Din’de “İkame” Prensibi ve Marksizm

Yeniçağ, “Analiz”., 04 Mayıs 2007, Cuma., s.13
“Analiz” Sıra No: 521; 2007-036; Mayıs-01

YENİÇAĞ

Din, bir inanış formu olarak, iptal ve imhâ edilemiyor; edildiği sanılan yerde, onu iptal ve imhâ edenin kılığına giriyor, farklı bir muhtevâ ile de olsa varlığını idâme ettiriyor; adetâ bedenden bedene dolaşan, tenâsüh eden ruh gibi. Yâni, Din, dokuz da değil doksan dokuz canlı. Acaba neden? Sebebi hayli basit ve bir o kadar da sağlam: Çünkü fitrî ve tabîdir ve fitrî ve tabî olduğu için de ortadan kalktığında veya kaldırıldığında, hâsıl olan boşluk kendisini yeniden üretir. Ve yine çünkü Aristo’dan beri bilinen en kapsamlı bir prensiptir ki, varlık, boşluğu kabûl etmez; “boşluk” – yâni “hiçlik” – akıl almaz ve gerçek dışı birşeydir ve bu sebeple de bir var-olandan boşalan yer derhâl bir başkası tarafından doldurulur. Din-îmân tanımaz nihiliste, kiliseye gittiğinde bütün mukaddesâtı kırıp döktükten sonra, yerlerine, tanrıtanımaz filozofların resimlerini asarak, onları, iptal ettiği mukaddesat mevkiine ref’ ettiren de bu sâiktir, Fransız İhtilâli’nin terörist ihtilâlcilerine Akıl Dini’ni, veya, Auguste Comte’a, metafiziksiz ve tanrısız İnsanlık Dini’ni te’sis ettiren de. Din, ancak aşılabilir; aşılabiliriyorsa tabî: Ya bir başka din ile ya da adı din olmayan ama dinleştirilen bir başka şey ile.

Auguste Comte’dan ve O’nun “İnsanlık Dini”nden birkaç cümleyle de olsa, bahsettik. Birkaç cümlecik de Marksizm’e tahsis ediverelim.

✱

Bilindiği üzere, Marksizm, her türlü metafiziğin ve dinin tam karşısında (*ateist*) olmaktan da öte, açıkça düşmândır (*anti-teist*).

Marks, “Hukuk Felsefesi’nin Eleştirisi”nin girişinde, “*Dine karşı eleştirinin temeli şöyledir*” ve devam eder [Karl Marx; Friedrich Engels., *Din Üzerine.*, Çeviren: Kaya Güvenç., Sol Yayınları., Ankara, Nisan 1976., s.37-38]:

“İnsanı yapan din değil, *dini yapan insandır*. Gerçi, din, henüz kendi kendini bulmamış olan ya da kendini yeniden yitirmiş insanın kendi hakkındaki duygusu ve kendi hakkındaki bilincidir. Ama *insan*, dünyanın dışında bir yerlere çekilmiş soyut bir varlık değildir, insan, *insanın dünyasıdır*, devlettir, toplumdur. Bu devlet, bu toplum, *dünyanın tersine çevrilmiş bilinci* olan dini yaratırlar, çünkü onların kendileri *tersine çevrilmiş* bir dünyadır. Din bu dünyanın genel teorisi, onun ansiklopedik özeti, halkın düzeyine indirgenmiş mantığı, manevî *son point d’honneur* (onura dokunan şey), coşkunluğu, ahlakî bakımdan onaylanması, gösterişli bütünleyicisi, evrensel avunması ve haklılığıdır. Din, insanın *hayalî gerçekleşmesidir*, çünkü

insanın esas gerçeği yoktur. O halde dine karşı mücadele etmek, dolaylı olarak, dinin manevî kokusu olan dünyaya karşı mücadele etmektir.”

“Dinsel sıkıntı bir yandan gerçek sıkıntının ifadesi, bir yandan da gerçek sıkıntıya karşı protestodur. Din, aklın içinden atıldığı toplumsal koşulların ruhu olduğu gibi, ezilmiş yaratığın iç çekişidir, taş yürekli bir dünyanın ruhudur da.”

Bundan hemen sonraki üç kelimelik şu cümle, Marksizm’in din bahsindeki en meşhur mottosudur: **“Din halkın afyonudur.”**

Ama mes’ele bu kadar basit değil; sâdece şu son cümlecik bile, Marksizm’in de Din’i reddederken “bir tür” din inşâ ettiğini isbata muktedirdir: O da insanlara bir afyon zerkediyor ve bir cennet va’d ediyor; hem de öldükten sonra, Öte-Dünya’da değil, berhayat iken, Bu-Dünya’da.

Hiç de espri değil; Bertrand Russell, Augustinus’un “Civitate Dei” (Tanrı Devleti) teorisinden bahsederken, aslında O’nun da, Marks’ın da aynı Yahudi kökten beslendiğini söyleyerek Marksizm’in nasıl bir dinî formata sâhip bulunduğunu şöyle özetler [*Batı Felsefesi Tarihi.*, Çev. M. Sencer., *Say Kitap Pazarlama.*, 3ncü baskı., İst., 1983., s.353]

Yehova: Diyalektik maddecilik

Mesih: Marks

Seçkin: Proletarya

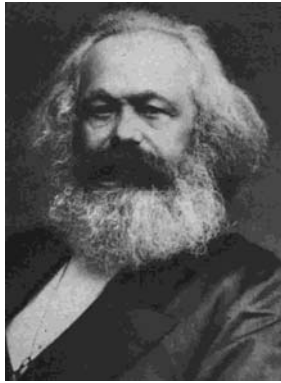
Kilise: Komünist Partisi

İsa'nın Dünyaya Yeniden Gelişi: Devrim

Cehennem: Kapitalistlerin cezalandırılması

Refah ve Mutluluk Çağı: Komünist ülkeler topluluğu

Soldaki terimler, sağdakilerin duygusal içeriğini verir ve bu duygusal içerik Hristiyan ya da Yahudi terbiyesiyle yetişmiş olanlara yabancı değildir. Marks'ın eschatolojisini güvenilir yapan odur. Aynı sözlük, Naziler için de düzenlenebilirdi. Fakat Nazilerin görüşleri daha çok Ahd-i Atik'e dayanır ve Marksçılardan daha az Hristiyandır.

“Din, Halkın Afyonudur”

Karl Heinrich Marx

[5 Mayıs 1818 Trier - 14 Mart 1883 Londra]